

DB-001-001427

Seat No. _____

Second Year B. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May – 2015

**Philosophy : Course - 9
(Western Philosophy - II)
(Core)**

Faculty Code : 001

Subject Code : 001427

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) તમામ પ્રશ્નોના ગુણ તેની જમણી બાજુએ લખેલા છે.

(૨) બહુવિકલ્પ પ્રશ્નના ઉત્તરો ઉત્તરવહીમાં લખવા.

૧ નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

૨૦

(૧) ડેકાર્ટની પદ્ધતિ કઈ છે ?

(A) શંકાવાદી

(B) શંકાપદ્ધતિ

(C) અનુભવવાદી

(D) આમાંથી એકેય નહીં

(૨) શરીર-મન સંબંધ અંગે ડેકાર્ટ કયો સિદ્ધાંત સ્વીકારે છે ?

(A) ક્રિયાપ્રતિક્રિયાવાદ

(B) સમાંતરવાદ

(C) છાયાવાદ

(D) સર્વમાનસવાદ

(૩) જન્મજાત વિચારોનો સિદ્ધાંત કોણે આપેલો છે ?

- (A) કેન્ટ (B) હ્યુમ
(C) ડેકાર્ટ (D) સ્પિનોઝા

(૪) અનંતગુણધર્મી દ્રવ્ય અવર્ણનીય છે, તેમ કોણ માને છે ?

- (A) કેન્ટ (B) હ્યુમ
(C) ડેકાર્ટ (D) સ્પિનોઝા

(૫) શરીર-મન એકબીજાની વિરોધી ગુણો ધરાવે છે, તેમ કોણ માને છે ?

- (A) કેન્ટ (B) હ્યુમ
(C) ડેકાર્ટ (D) સ્પિનોઝા

(૬) શરીર-મન સંબંધ અંગે સ્પિનોઝા કયો સિદ્ધાંત સ્વીકારે છે ?

- (A) ક્રિયાપ્રતિક્રિયાવાદ (B) સમાંતરવાદ
(C) છાયાવાદ (D) સર્વમાનસવાદ

(૭) સ્પિનોઝા અનુસાર દ્રવ્યના હાર્દરૂપ બંધારણ તરીકે બુદ્ધિ જેને જુએ છે, તે શું છે ?

- (A) ગુણધર્મ (B) પર્યાય
(C) દ્રવ્ય (D) ઈશ્વર

(૮) સ્પિનોઝાના મતે જે પોતાના અસ્તિત્વ અને જ્ઞાન માટે અન્ય પર આધાર રાખે, તે શું છે ?

- (A) ગુણધર્મ (B) પર્યાય
(C) દ્રવ્ય (D) ઈશ્વર

(૯) સ્પિનોઝા અનુસાર ઈશ્વર કે દ્રવ્યના કયા બે ગુણો બુદ્ધિ જાણી શકે છે ?

- (A) ગુણધર્મ અને પર્યાય (B) ગુણધર્મ અને વિચાર
(C) વિચાર અને વિસ્તાર (D) પર્યાય અને વિસ્તાર

(૧૦) લાયબ્નિઝે કયો સિદ્ધાંત આપેલો છે ?

- (A) સમાંતરવાદ (B) તાદાત્મ્યવાદ
(C) છાયાવાદ (D) ચિદ્રણવાદ

(૧૧) લાયબ્નિઝનું ચિંતન કયા પ્રકારનું ચિંતન છે ?

- (A) બુદ્ધિવાદી (B) અનુભવવાદી
(C) શંકાવાદી (D) આ ત્રણે

(૧૨) જેમાં સ્વતંત્ર ક્રિયાશક્તિ છે, તે દ્રવ્ય છે, તેમ કોણ માને છે ?

- (A) કેન્ટ (B) લાયબ્નિઝ
(C) ડેકાર્ટ (D) સ્પિનોઝા

(૧૩) લાયબ્નિઝ કયા સિદ્ધાંતને માને છે ?

- (A) એકતત્ત્વવાદ (B) દ્વૈતવાદ
(C) અનેકતત્ત્વાદ (D) શૂન્યવાદ

(૧૪) સમગ્ર જગત ચૈતન્યથી ભરપૂર છે, તેમ કોણ માને છે ?

- (A) લાયબ્નિઝ (B) લોક
(C) બર્કલે (D) સ્પિનોઝા

(૧૫) લાયબ્નિઝના મતે ચદિષ્ટુના લક્ષણ ..... છે.

- (A) ઈશ્વરસૃષ્ટિ (B) વ્યક્તિવિશેષ
(C) છિદ્રવિહીન (D) ત્રણેય

(૧૬) લાયબ્નિઝના મતે વનસ્પતિ જગતના ચિદષ્ટુઓ ..... પ્રકારના છે.

- (A) અચેતન (B) ઉપચેતન
(C) ચેતન (D) સ્વચેતન

(૧૭) જન્મજાત વિચારોનું ખંડન કોણે કર્યું છે ?

- (A) લાયબ્નિઝ (B) લોક
(C) બર્કલે (D) સ્પિનોઝા

(૧૮) હોવું એટલે અનુભવવામાં આવવું, આ સિદ્ધાંત કોનો છે ?

- (A) લાયબ્રિઝ (B) લોક
(C) બર્કલે (D) સ્પિનોઝા

(૧૯) કાર્યકારણ સિદ્ધાંતની ટીકા કરનાર ચિંતક કોણ છે ?

- (A) લાયબ્રિઝ (B) કેન્ટ
(C) બર્કલે (D) હ્યુમ

(૨૦) બુદ્ધિવાદ અને અનુભવવાદનો સમન્વય કરનાર ચિંતક કોણ છે ?

- (A) લાયબ્રિઝ (B) કેન્ટ
(C) બર્કલે (D) હ્યુમ

૨ ડેકાર્ટની શંકાપદ્ધતિ વિગતે સ્પષ્ટ કરો. ૧૦

અથવા

વિચારું છું, તેથી છું, એ ડેકાર્ટનું કથન સ્પષ્ટ કરો.

૩ હ્યુમની કારણમીમાંસાનું નિરૂપણ કરો. ૧૦

અથવા

૩ કેન્ટે કરેલા બુદ્ધિવાદ અને અનુભવવાદનો સમન્વય સમજાવો.

- ૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૮
- (૧) ચિદશુવાદ
- (૨) ક્રિયાપ્રતિક્રિયાવાદ
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૮
- (૧) સમાંતરવાદ
- (૨) સાદા અને જટિલ વિચારો
- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો : ૧૪
- (૧) લાયબ્નિઝનો પૂર્વસ્થાપિત સામંજસ્યનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
- (૨) સ્પિનોઝા અનુસાર દ્રવ્ય કે ઈશ્વરનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
- (૩) લોકે કરેલું જન્મજાત વિચારોનું ખંડન સમજાવો.
- (૪) સ્પિનોઝાનો ગુણધર્મ અને પર્યાય અંગેનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Marks of all questions are written at their right side.
(2) Write answers to the MCQs in the answer book.

1 Choose right options from the following MCQs : **20**

- (1) Which is the method of Descartes ?
- (A) Skeptic (B) Method of doubt
(C) Empiricist (D) None of these
- (2) Which principle Descartes accept for the relation of mind-body ?
- (A) Interactionism (B) Parellelism
(C) Epiphenomenalism (D) Panpsychism
- (3) Who gave the theory of innate ideas ?
- (A) Kant (B) Hume
(C) Descartes (D) Spinoza
- (4) Who believes that substance, which is having infinite attributes and which is ineffable ?
- (A) Kant (B) Hume
(C) Descartes (D) Spinoza

- (5) Who believes that mind-body are having opposite attributes ?
- (A) Kant   (B) Hume
(C) Descartes   (D) Spinoza
- (6) Which theory Spinoza accepts for the relation of mind and body ?
- (A) Interactionism   (B) Parellelism
(C) Epiphenomenalism   (D) Panpsychism
- (7) What is the thing to which an intellect apprehends as constituting the essence of substance ?
- (A) Attribute   (B) Mode
(C) Substance   (D) God
- (8) What is the thing which is dependent on other for its knowledge and its existence ?
- (A) Attribute   (B) Mode
(C) Substance   (D) God
- (9) Which are the two attributes known through intellect, according to Spinoza ?
- (A) Attribute and mode
(B) Attribute and thought
(C) Thought and extension
(D) Mode and extension

(10) Which is the doctrine given by Leibnitz ?

- (A) Parallelism   (B) Identity
(C) Epiphenomenon   (D) Monadology

(11) Which type of thinking is of Leibnitz ?

- (A) Rational   (B) Empiricist
(C) Skeptic   (D) All the three

(12) Who believes that substance is that which act in itself ?

- (A) Kant   (B) Leibnitz
(C) Descartes   (D) Spinoza

(13) Which is the theory Leibnitz believes in ?

- (A) Monism   (B) Dualism
(C) Pluralism   (D) Void

(14) Who believes that the whole world is full of consciousness ?

- (A) Leibnitz   (B) Locke
(C) Berkley   (D) Spinoza

(15) According to Leibnitz, the quality of monad are _____.

- (A) Created by God   (B) Individual
(C) Windowless   (D) All the three

(16) According to Leibnitz, the monads of plants are of _____ type.

- (A) Unconscious   (B) Sub-conscious
(C) Conscius   (D) Self-conscious

(17) Who refutes the theory of innate ideas ?

- (A) Leibnitz   (B) Locke
(C) Berkley   (D) Spinoza

(18) Who gave the theory of 'Esse Est Percipi' ?

- (A) Leibnitz   (B) Locke
(C) Berkley   (D) Spinoza

(19) Who is the philosopher who criticizes the theory of causation ?

- (A) Leibnitz   (B) Kant
(C) Berkley   (D) Hume

(20) Who is the philosopher who did synthesis of rationalism and empiricism ?

- (A) Leibnitz   (B) Kant
(C) Berkley   (D) Hume

2 Clarify in detail the method of doubt of Descartes. **10**

OR

2 Clarify Descartes' contention, I think therefore I am.

3 State the criticism of causation done by Hume. **10**

OR

3 Explain the synthesis of rationalism and empiricism done by Kant.

4 (a) Write short note on any one of the following : **8**

- (i) Monadology
(ii) Interactionism

(b) Write short note on any one of the following : **8**

- (i) Parallelism
(ii) Simple and complex ideas

5 Give answers to any two of the following questions :

14

- (i) Explain theory of pre-established harmony given by Leibnitz.
  - (ii) Clarify the nature of substance or God according to Spinoza.
  - (iii) Explain the refutation of innate ideas done by Locke.
  - (iv) Clarify Spinoza's concepts of attribute and mode.
-